

LIT.: S. Moles, Seconda mostra di artisti del Gruppo Nazionale Italiano dell'Istria e di Fiume (katalog), Udine 1979. Ž. Sa.

PLOMIN, gradić na kvarnerskoj obali Istre. Ant. ga pisci spominju pod nazivom *Flanona* i *Phanas*; po njemu se nazvao i Kvarnerski zaljev *Sinus Flanaticus*. Postojao kao prapov. gradina, rim. pristanište i municipij, a od kasne antike i kroz čitav sr. vijek kao utvrđeno naselje. Od arheol. nalaza ističu se liburnijski šljem, rim. portretna plastika (mramorna muška i ženska glava iz I. st.), zavjetni žrtvenik epihorskoj božici Iki. — U zgusnutoj strukturi grada ističe se nekoliko kuća renesansnih i baroknih obilježja. — Jezgra jednobrodne crkve Sv. Jurja Starog je romanička; na impostima trijumfalnoga luka nalaze se rustični figuralni reljefi, a na juž. zidu male romaničke bifore i vijenac visećih lukova neposredno ispod krova; na zap. pročelju prigraden je romanički zvonik. Crkva je 1525. produljena prema istoku. Na vanjskome je zidu uzidan ulomak ploče s rustičnim kasnoant. prikazom Silvana na koju je naknadno (XI. st.) uklesan glag. natpis (original je u crkvi, a kopija na izvornome položaju). Od crkv. se predmeta ističe rezbareno *Raspeće* iz XVIII. st. — Župna crkva Sv. Jurja, kasnogotička građevina dovršena 1474, produžena je na zap. strani u doba baroka. U crkvi se nalaze gotičko raspelo, kamena kustodija (1499, uklesano glagoljicom) i drveni kipovi Sv. Antuna pustinjaka, Majke Božje s Djetetom i Sv. Roka; korske klupe i tzv. zlatni oltar izrezbario je 1641–48. nepoznati rezbar. Srebrni kalež, tri relikvijara i pacifikal, venecijanski su radovi iz XVIII. st.

LIT.: A. Degrossi, Il sito della città antica e recenti scoperte, Notizie degli scavi, Roma 1934, str. 3–9. — B. Fučić, Izvještaj s puta po Istri 1949. godine, Ljetopis JAZU, 1953, 57. — B. Marušić, Istarska grupa spomenika sakralne arhitekture s upisanim apsidom, Histria archaeologica, 1974, 1–2, str. 23–24. — V. Ekl, Gotičko kiparstvo u Istri, Zagreb 1982. — B. Fučić, Glagoljski natpisi, Zagreb 1982. — Horvat — Matejčić — Prijatelj, Barok. Br. Ma.

POCH (Potsch, Patsch), Ivan Adam, graditelj (Austrija, oko 1732 — Varaždin, 13. I. 1796). Dovršio gradnju župne crkve Sv. Nikole u Varaždinu (1758–60) koju je 1753. započeo M. Mayerhoffer. Gradio je kuće i palače u Varaždinu i okolici.

LIT.: I. Lentić-Kugli, Varaždinski graditelji i zidari 1700–1850, Zagreb 1981.

POČUČA, Mirko, slikar (Gospić, 12. IX. 1915 — Beograd, 15. I. 1988). Diplomirao je na Akademiji u Zagrebu 1941 (M. Tartaglia, K. Hegeđušić); poslije živio u Beogradu. U početku slika pejzaže u duhu impresionizma, nakon čega se opredjeljuje za mrtve prirode i portrete suzdržana kolorita (*Mrtva priroda*, 1967). Samostalno je izlagao u Beogradu, Šibeniku, Neuchâtelu i Bruxellesu.

PODACI, selo u Makarskome primorju. Usred groblja, na kojemu je ornamentima ukrašen stećak, nalazi se srednjovj. crkva Sv. Ivana iz XII. st.; uz nju je u XVIII. st. sagrađena barokna župna crkva. Na ulazu u selo je kula s ostacima zidina podignuta za obranu od Turaka u XVII–XVIII. st.

LIT.: N. Bezić-Božanić, Srednjovjekovni spomenici Makarskog primorja, Makarski zbornik, 1970, str. 286–288. — Ista, Kule u Makarskom primorju, ibid., 1970, str. 329–330. — B. Bezić, Predromanička crkva sv. Ivana Krstitelja u Podaci, Prilozi — Dalmacija, 1985. — T. Marasović, Graditeljstvo starohrvatskoga doba u Dalmaciji, Split 1994. N. B. B.

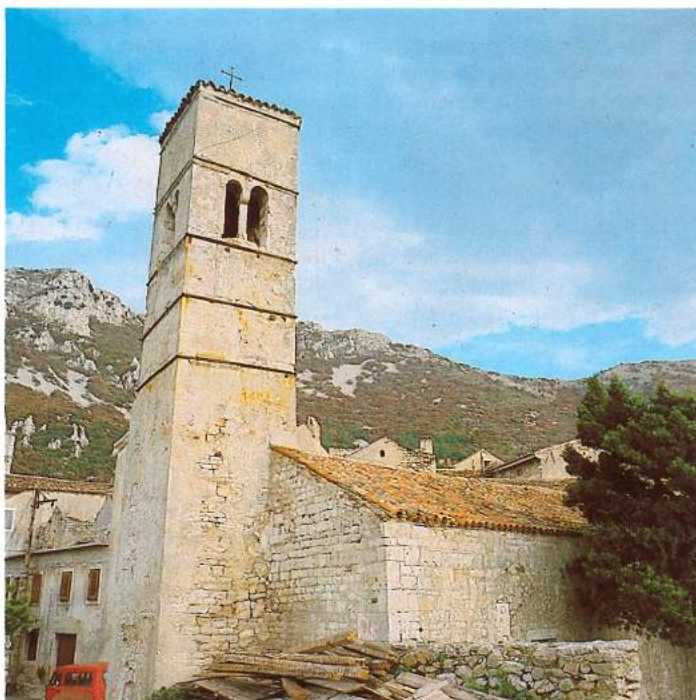
PODBORŠIĆ, Mihael, pojasar (Koruška, oko 1727 — Varaždin, 15. III. 1777). Varaždinskim građaninom postaje 1758. Radio crkv. predmete od pozlaćene mjedi i srebra. Njegov je rad monumentalna pokaznica (1759) koja se čuva u crkvi Sv. Nikole u Varaždinu.

LIT.: I. Lentić, Varaždinski zlatari i pojasari, Zagreb 1981. — Horvat — Matejčić — Prijatelj, Barok.

PODGORA, selo u Makarskome primorju. U zaseocima Rošćićima i Marinovićima sagrađene su u XVII/XVIII. st. kule za obranu od Turaka. U dijelu sela pri moru nalazi se kapela ljetnikovca obitelji Mrkušić, najzanimljiviji primjer barokne arhitekture u Makarskome primorju. Kristova slika, rad domaćega majstora iz XV. st., u vlasništvu je obitelji Mrkušić. Na groblju su srednjovj. nadgrobne ploče i spomenik Mihovilu Pavlinoviću, rad I. Rendića. Usred sela je župna crkva, sagrađena 1764. U selu je 1962. podignut spomenik posvećen osnutku mornarice 1942 (rad R. Radovića).

LIT.: N. Bezić-Božanić, Kule u Makarskom primorju, Makarski zbornik, 1970. N. B. B.

PODGRADE, selo nedaleko od Benkovca. Na prostoru liburnske gradine podignut je u rim. doba grad *Asseria* (koji je imao municipalnu konstituciju). U središtu naselja bio je forum s kapitolijem koji je imao originalan smještaj i rješenje (podignut uz rub zidina, otvoren prema jugu). U glavna gradska vrata uklopljen je poč. II. st. Trajanov slavoluk. U Asseriji je djelovala jedna od radionica liburnskih cipusa.

PLOMIN, crkva Sv. Jurja Starog

LIT.: M. Abramić i A. Colnago, Untersuchungen in Norddalmatien, Jahreshefte ÖAI, 1909, 12. — J. Medini, Epigrafički podaci o munificencijama i ostalim javnim građnjama iz antičke Liburnije, Radovi. Filozofski fakultet — Zadar, 1964–1967, 6. — M. Šturić, Antički grad na istočnom Jadranu, Zagreb 1976. — I. Fadić, Aserijatska skupina liburnskih nadgrobničkih spomenika tzv. liburnskih cipusa, Diadora, 1990, 12. N. Ci.

PODGRADE, selo nedaleko od Vinkovaca; u sr. vijeku zove se *Varalya*. God. 1424. zabilježeno je da u mjestu postoji kaštel. Papinski spisi župa 1333–38. spominju da je tu bila crkva. P. je bilo vlasništvo feudalaca Alšana, Talovaca i Dombaja.

LIT.: J. Bösendorfer, Crnice iz slavonske povijesti, Osijek 1910, str. 168.

PODHORSKY, Stjepan, arhitekt (Zagreb, 21. XII. 1875 — 13. X. 1945). Završio Specijalnu školu za arhitekturu na Akademiji lijepih umjetnosti u Beču 1905 (Viktor Luntz). Profesor na Obrtnoj školi u Zagrebu 1918–21. i od 1923. Radio u ateljeu H. Bolléa (na rekonstrukciji zagrebačke katedrale, te manastira i crkve u Grgetegu na Fruškoj gori). U početku djelovanja izraziti secesijski modernist, poslije se posvetio sakralnoj arhitekturi, gdje je istraživao i primjenjivao morfologiju predromaničkih crkava; istaknuo se konzervatorskim i restauratorskim zahvatima. Izveo stambenu zgradu Pavlić u Kukuljevićevoj 1 (1901), vilu Heim u Ul. I. G. Kovačića 18 (1906), zgradu Pravoslavne općine u Bogovićevoj 7 (1907), stambenu zgradu i ljekarnu Gayser na uglu Kačićeva 2 i Illice 79 (1908), Obrtni dom na Mažuranićevoj trgu 13 (1908–10), stambene zgrade Vlašić u Nazorovoj 5 (1910–11) i Ramušćak na Marulićevoj trgu 6 (1923), vilu Mikulić na Tuškancu 47 (1925) i stambenu zgradu Beck u Domjanićevoj 15 (1930) — sve u Zagrebu; arkade Židovskoga groblja (1911) i Hrvatski narodni dom (1912–14) u Križevcima; kapelu Sv. Marije u Strmcu Pribičkom (1911), crkve u Sračincu, Đurmancu i Bihaću; crkvu Sv. Ćirila i Metoda na Duvanjskome polju (1925), crkvu Sv. Jurja u Đurđevcu (1929) i franjevačku crkvu u Makarskoj (1929–31, 1938–40); rekonstrukciju župnoga dvora u Strmcu Pribičkom (1910), crkve Presvetoga Trojstva u Krašiću (1911–13), crkve Sv. Križa u Križevcima (1912–13) i crkve u Oštarijama. Sudjelovao u natječajima za Vladinu palaču u Zagrebu (1907, II. nagrada), regulacije Kaptola (1908, II. nagrada) i Preradovićeve trga u Zagrebu (1910, II. nagrada), restauraciju crkve Sv. Križa u Križevcima (1910, I. nagrada), župnu crkvu u Opatiji (1913, I. nagrada), katedralu Sv. Magdalene u Mariboru (1925, I. nagrada), Hipotekarnu banku u Sarajevu (1926, otkup, sa S. Planićem). Izlagao na izložbi »C. M. Medović, O. Iveković i drugi« u Zagrebu 1901, IV. jugoslavenskoj umetničkoj izložbi u Beogradu 1912, Izložbi Hrvatskog društva umjetnosti u Zagrebu 1914. i izložbi »Pola vijeka hrvatske umjetnosti« u Zagrebu 1938.

LIT.: V. Potočnjak, Arhitektura u Hrvatskoj 1888–1938, Građevinski vjesnik, 1939, 4–5. — M. Vidaković, Arhitekt Stjepan Podhorsky, ČIP 1975, 12. — T. Premrl, Stjepan Podhorsky, graditelj crkve u Krašiću i Pribičkom Strmcu, Kaj (posebno izdanje), 1975, 8. — Isti, Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, Zagreb 1990. A. Las.